

[אמנים כותבים]

חנה ראוכר

פורסם בכתב העת טרמינל בספטמבר 2007 במדור אמנים כותבים.

"כתוב באמהרית"

נשים יהודיות אתיופיות מרכיבות את גוף העבודות האחרון שלי. העבודה האחרונה, כתוב באמהרית, הוצגה בתערוכה "הוי ארצי מולדתי 2007" בבית האמנים בתל אביב. העבודה מספרת את סיפורה של חיה, אישה אתיופית, המוצבת במרכז עבודת טריפטיכון ולצדה שתי בנותיה. חיה ובנותיה מצוירות מתוך התבוננות. הן ישבו מולי בסטודיו. נוצר קשר עין וקשר של שיחה ושל דיבור. מאחורי דמותה המצוירת של חיה מופיע טקסט באמהרית שאותו כתבה ישירות על הבד. הטקסט הוא סיפור התלאות שעברה בדרכה ארצה (ראו תרגום)

חיה היא אישה אמיצה שברחה ממסורת של דיכוי נשים.

" אחותי הקטנה התחתנה בגיל שבע, באו, מהכפר השכן, לקחת אותה לבעלה. אבי לא רצה לתת אותה, היתה קטנה, רצה שתמשיך ללמוד. דודה שלי, אחותו, אמרה, לא טוב לאשה ללמוד הרבה, תלמד הרבה, תהיה זונה. שתחתן, תלך לבעלה ותביא ילדים. אבי שמע לה. לקחו אותה על הגב, היתה קטנה ולא יכלה ללכת הרבה. היא בכתה, לא רצתה לעזוב. היתה בורחת וחוזרת הביתה, אח שלי ודודה שלי היו כועסים עליה, צועקים ומרביצים לה, תלכי חזרה לבעל שלך. המשפחה של בעלה נתנו שלוש שנים אחריות לא לגעת בילדה. בגיל עשר ברחה, חזרה הביתה עם מכה בראש וסימן כחול גדול על המצח, לא רצתה לישון איתו, כי היתה קטנה. בגיל 12 נכנסה להריון, והיה שקט, הפסיקה לברוח. ילדה בן, ואחר כך ילדה תאומות, כשהיו בנות חצי שנה מתו, אחת אחרי השניה. ואחר כך ילדה עוד בן שמת בגיל 4. אחותי סבלה הרבה, קבלה מחלת לב. היתה חולה מאד ואבא ואמא שלי היו מתפללים כל הזמן שלא תמות. התגרשה מבעלה וחזרה הביתה. אמא ואבא שלי כל הזמן היו מצטערים, אם היתה נשארת תלמידה ולא מתחתנת בגיל 7 לא היתה חולה כל כך. בגיל 25, מתה אחותי הקטנה."

" התחתנתי בכח והבאתי עוד ילדה. הוא היה גבר מבוגר מאד עם ילדים, איש טוב ומכובד, לא ביקש ממני לרחוץ לו הרגל ולנשק אותה. באתיופיה אשה צריכה לתת כבוד לגבר, להשפיל עיניים, לעשות מה שהוא אומר, לא לדבר עם אף אחד אחר, לשרת אותו ולרחוץ לו הרגל כשהוא חוזר הביתה. מי שהיה נכנס לבית ומדבר איתי, היה כועס. וזה היה קשה. רציתי לעלות לארץ ישראל. בא הדוד שלי ואמר: תעשי בשכל, הוא לא יתן לך ללכת. אבא שלך יעלה לארץ ישראל ואת תשארי לבד. תעזבי אותו, את בהריון ארבעה חודשים, תלכי עם אבא שלך. הלכתי לאדיס אבבה עם אבא שלי. היתי בחודש התשיעי, אבא שלי היה צריך לעלות לארץ ישראל, ויתר על התור שלו, חכה שאלד. היתה לי לידה קשה. 13 ימים אח"כ עלה לארץ ישראל. אני נשארת לבד עם תינוקות וילדה קטנה. לא נתנו לצעירים לעלות רק לזקנים. שנתים קשות עברו עלי באדיס אבבה. ב 1991 באו ולקחו אותנו במטוס.

סוף סוף הגעתי לארץ ישראל, נישקתי האדמה, התפללתי ושמחתי, לא הבאתי בעל ברוך השם."

עבודות מוקדמות יותר שיצרתי עסקו בנשים אתיופיות צעירות "בלונדיניות". נשים הנמצאות במעבר שבין מזרח למערב. גם הן צוירו מתוך התבוננות, והאסוציאציה שהעלו בי היו של נשים מקראיות מחד גיסא ושל פסלי נשים מצריות קדומות מאידך גיסא. למרגלותיהן ציירתי דמויות קטנות, ציטטות מתוך רישומי התנך של גוסטב דורה, הצייר הצרפתי מהמאה התשע-עשרה, שהתפרסם בציורי התנך שלו רווי הדרמה והרומנטיקה, שאותן הפכתי גם לפסלים.